Rada
Evropské unie

Brusel 19. října 2026
(OR. en)

14650/26

SOC 674
COH 165
ENER 664
EMPL 390
ENV 1255
ECOFIN 1332

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Předmět:	Doporučení Rady týkající se boje proti vyloučení z bydlení, včetně bezdomovectví

Delegace naleznou v příloze doporučení Rady k výše uvedenému tématu, které schválila Rada pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele na zasedání konaném dne 19. října 2026.

PŘÍLOHA

2026/0105 (NLE)

DOPORUČENÍ RADY

týkající se boje proti vyloučení z bydlení, včetně bezdomovectví

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 ve spojení s čl. 153 odst. 1 písm. j) této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Podle čl. 3 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii Unie bojuje proti sociálnímu vyloučení a diskriminaci a podporuje sociální spravedlnost a ochranu. Podle článku 151 Smlouvy o fungování Evropské unie mají Unie a členské státy za cíl mimo jiné podporu zaměstnanosti, zlepšování životních a pracovních podmínek, přiměřenou sociální ochranu a boj proti vyloučením.

(2) Článek 34 Listiny základních práv Evropské unie stanoví uznání a respektování práva na sociální pomoc a pomoc v oblasti bydlení, jejichž cílem je zajistit, v souladu s pravidly stanovenými právem Unie a vnitrostátními právními předpisy a zvyklostmi, důstojnou existenci pro všechny, kdo nemají dostatečné prostředky.

(3) Článek 31 Evropské sociální charty (v revidovaném znění)[1] potvrzuje závazek všech stran podporovat dostupnost bydlení přiměřené úrovně, předcházet a omezovat bezdomovectví s cílem jeho postupného odstranění a stanovit ceny bydlení tak, aby byly přístupné těm, kteří nemají dostatek prostředků.

(4) Evropský parlament, Rada Evropské unie a Komise v listopadu 2017 vyhlásily evropský pilíř sociálních práv[2]. Zásada č. 19 stanoví, že osobám v nouzi musí být poskytnut přístup k sociálnímu bydlení nebo k pomoci v oblasti bydlení dobré kvality a na ochranu před nuceným vystěhováním. Dále uvádí, že osobám bez domova musí být poskytnuto přiměřené přístřeší a služby, aby se podpořilo jejich sociální začlenění.

(5) V souladu se Strategií EU pro práva dítěte doporučení Rady (EU) 2021/1004, kterým se zavádí evropská záruka pro děti[3], vyzývá členské státy, aby mimo jiné zajistily účinný přístup dětí v nouzi k odpovídajícímu bydlení, se zvláštním důrazem na prevenci a řešení bezdomovectví dětí a rodin. Doporučení Rady ze dne 30. ledna 2023 o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění[4] doporučuje kombinovat přiměřenou podporu příjmu, inkluzivní trhy práce a přístup k podpůrným a základním službám, včetně bydlení. Doporučení Rady ze dne 27. listopadu 2023 ohledně vypracování rámcových podmínek sociální ekonomiky[5] vyzývá členské státy, aby v úzké spolupráci s veřejně dostupnými sociálními službami uznaly a podporovaly úlohu sociální ekonomiky při poskytování dostupných a vysoce kvalitních sociálních služeb, pečovatelských služeb a služeb v oblasti bydlení, a to rovněž s ohledem na znevýhodněné skupiny.

---

[1] https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=163.
[2] Interinstitucionální vyhlášení evropského pilíře sociálních práv.
[3] Doporučení Rady ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti (Úř. věst. L 223, 22.6.2021, s. 14).
[4] Doporučení Rady ze dne 30. ledna 2023 o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění (Úř. věst. C 41, 3.2.2023, s. 1).
[5] Doporučení Rady ze dne 27. listopadu 2023 ohledně vypracování rámcových podmínek sociální ekonomiky (Úř. věst. C, 2023/1344, 29.11.2023).

(6) Strategie pro genderovou rovnost na období 2026–2030[6] zdůrazňuje, že nejistá bytová situace se dotýká obzvláště žen, neboť jsou nadměrně zastoupeny mezi rodiči samoživiteli, staršími lidmi a oběťmi genderově podmíněného násilí. Směrnice (EU) 2024/1385 o potírání násilí na ženách a domácího násilí[7] vyzývá členské státy, aby mimo jiné zajistily, že podpůrné služby budou obětem poskytovat informace a podporu v oblasti přístupu k bydlení.

(7) Doporučení Rady ze dne 12. března 2021 o rovnosti, začlenění a účasti Romů[8] vyzývá členské státy, aby zajistily rovné zacházení s Romy, mimo jiné v přístupu k odpovídajícímu desegregovanému bydlení a základním službám[9]. Strategie pro rovnost LGBTIQ+ osob na období 2026–2030[10] zdůrazňuje, že diskriminace a nedostatečné společenské přijetí přispívají k vysoké míře chudoby a bezdomovectví LGBTIQ+ osob. Ve sdělení „Posílení Strategie práv osob se zdravotním postižením do roku 2030“ Komise vyzývá k zajištění přístupu k cenově dostupnému a přístupnému bydlení pro osoby se zdravotním postižením, v souladu s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením.

---

[6] Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, COM/2026/113 final:Strategie pro genderovou rovnost na období 2026–2030.

[7] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1385 ze dne 14. května 2024 o potírání násilí na ženách a domácího násilí (Úř. věst. L, 2024/1385, 24.5.2024).

[8] Doporučení Rady ze dne 12. března 2021 o rovnosti, začlenění a účasti Romů (Úř. věst. C 93, 19.3.2021, s. 1).

[9] Doplněno sdělením Komise Evropskému parlamentu a Radě:Unie rovnosti:strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů, COM/2020/620 final.

[10] Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů *Unie rovnosti: Strategie pro rovnost LGBTIQ+ osob na období 2026–2030*, COM (2025) 725 final.

(8) Doporučení Rady ze dne 8. prosince 2022 o přístupu k cenově dostupné vysoce kvalitní dlouhodobé péči[11] vyzývá členské státy k rozvoji či zlepšení služeb formální dlouhodobé péče, zejména domácí a komunitní péče. Bydlení, které je přizpůsobeno potřebám jednotlivců, pokud jde o měnící se požadavky na péči, je základním předpokladem stárnutí doma, umožňuje poskytování domácí péče a pomáhá předcházet zbytečnému využívání rezidenční péče.

(9) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1346, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu[12], uvádí, že žadatelé o mezinárodní ochranu mají nárok na materiální podmínky přijetí, které zahrnují ubytování, stravu, ošacení, osobní hygienické potřeby a denní příspěvky, s harmonizovanými normami v celé EU.

(10) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/92/EU o porovnatelnosti poplatků souvisejících s platebními účty, změně platebního účtu a přístupu k platebním účtům se základními prvky[13] (dále jen „směrnice o platebních účtech“) v čl. 16 odst. 2 stanoví, že členské státy zajistí, aby spotřebitelé, kteří oprávněně pobývají v Unii, včetně spotřebitelů bez trvalého bydliště, měli právo otevřít si a používat platební účet se základními prvky u úvěrových institucí, které se nacházejí na jejich území. Toto právo se uplatní bez ohledu na místo pobytu spotřebitele.

---

[11] Doporučení Rady ze dne 8. prosince 2022 o přístupu k cenově dostupné vysoce kvalitní dlouhodobé péči (Úř. věst. C 476, 15.12.2022, s. 1).

[12] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1346 ze dne 14. května 2024, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (Úř. věst. L, 2024/1346, 22.5.2024).

[13] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/92/EU ze dne 23. července 2014 o porovnatelnosti poplatků souvisejících s platebními účty, změně platebního účtu a přístupu k platebním účtům se základními prvky (Úř. věst. L 257, 28.8.2014, s. 214).

(11) Dne 21. června 2021 přijaly orgány EU, členské státy, sociální partneři a organizace občanské společnosti Lisabonské prohlášení o Evropské platformě pro boj proti bezdomovectví[14]. Uvedené prohlášení zavazuje všechny své signatáře, aby zahájili činnost Evropské platformy pro boj proti bezdomovectví, která bude podporovat navrhování a provádění integrovaných přístupů zaměřených na člověka a na bydlení a zasazovat se o ukončení bezdomovectví v Evropské unii do roku 2030, aby:

i) nikdo nepřespával na ulici kvůli tomu, že není k dispozici přístupné, bezpečné a vhodné nouzové ubytování;

ii) nikdo nežil v nouzovém nebo přechodném ubytování déle, než je nezbytné pro úspěšný přechod k trvalému řešení v oblasti bydlení;

iii) nikdo nebyl propuštěn z žádného zařízení (např. vězení, nemocnice, pečovatelského zařízení) bez nabídky vhodného bydlení;

iv) se pokud možno předcházelo vystěhování a nikdo nebyl vystěhován, aniž by mu byla v případě potřeby poskytnuta pomoc za účelem nalezení vhodného řešení v oblasti bydlení;

v) nikdo nebyl diskriminován z důvodu svého bezdomovectví.

(12) Evropská platforma pro boj proti bezdomovectví je zavedeným rámcem spolupráce na úrovni EU v oblasti bezdomovectví. Nabízí fórum pro spolupráci, budování znalostí, vzájemné učení a spolupráci mezi členskými státy a zúčastněnými stranami a přispívá tím k tvorbě politik založených na důkazech a k posílení prováděcí kapacity, a to i v souvislosti s předcházením vyloučení z bydlení a jeho řešením.

[14] Lisabonské prohlášení o Evropské platformě pro boj proti bezdomovectví (21. června 2021, Lisabon, Portugalsko).

(13) „Prohlášení z La Hulpe“[15] podepsané dne 16. dubna 2024 na konferenci na vysoké úrovni o evropském pilíři sociálních práv uznává, že bezdomovectví je v mnoha členských státech nadále problémem, a vyzývá k pokračování v práci na zajištění přístupného, účinného, ekologického a cenově dostupného sociálního bydlení s cílem uspokojit potřeby všech v oblasti bydlení, vymýtit bezdomovectví a prosazovat přístup „bydlení jako priorita“. Prohlášení rovněž uznává význam Evropské platformy pro boj proti bezdomovectví.

(14) Evropský parlament ve svém usnesení přijatém dne 24. listopadu 2020[16] zdůraznil, že bydlení je základním lidským právem, a vyzval Komisi a členské státy k přijetí důraznějších opatření s cílem ukončit bezdomovectví v EU do roku 2030. Ve svém usnesení přijatém dne 10. března 2026[17] Evropský parlament zdůraznil potřebu evropského přístupu a řešení k zajištění dostupnosti důstojného a cenově dostupného bydlení a vyzval členské státy, aby vypracovaly a prováděly strategie zaměřené na bydlení s cílem omezit bezdomovectví. Usnesení rovněž vyzývá Komisi, aby poskytovala politickou podporu při řešení otázky bezdomovectví a monitorovala pokrok v této oblasti.

---

[15] Prohlášení z La Hulpe o budoucnosti evropského pilíře sociálních práv (16. dubna 2024, La Hulpe, Belgie).

[16] Usnesení Evropského parlamentu ze dne 24. listopadu 2020 o řešení míry bezdomovectví v Evropské unii (2020/2802(RSP)).

[17] Usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. března 2026 o krizi v oblasti bydlení v Evropské unii a cíli nabídnout řešení důstojného, udržitelného a cenově dostupného bydlení (2025/2070(INI)).

(15) Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/543 ze dne 22. března 2017[18], kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008 o sčítání lidu, domů a bytů, pokud jde o technické specifikace témat a jejich rozdělení, vymezuje statistické definice v oblasti bezdomovectví a je použitelné do konce roku 2027.
Od roku 2028 poskytuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2025/2458 ze dne 26. listopadu 2025[19] o evropských statistikách obyvatelstva a bydlení pro tyto definice nový právní rámec a předpokládá mimo jiné pilotní studie a studie proveditelnosti.

(16) Evropský výbor regionů ve svém stanovisku k tématu vymýcení bezdomovectví v Evropské unii[20], přijatém dne 2. prosince 2021, uvítal zahájení činnosti platformy a zdůraznil čtyři důležité oblasti činnosti, jimiž by se platforma měla zabývat, jmenovitě vzájemné učení, podporu přístupu k financování, shromažďování údajů a sledování politik a určení slibných inovací a pomoc při jejich rozvíjení.

(17) Evropský hospodářský a sociální výbor ve svém stanovisku k rámci EU pro vnitrostátní strategie pro boj proti bezdomovectví v souladu se zásadou „bydlení jako priorita“[21], přijatém dne 13. prosince 2023, vyzval k vypracování strategie EU pro oblast bezdomovectví, která by umožnila začlenit vnitrostátní politiky pro řešení bezdomovectví do evropského semestru. Navrhl také, aby se tato strategie opírala o doporučení Rady k otázce bezdomovectví.

---

[18] Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/543 ze dne 22. března 2017, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008 o sčítání lidu, domů a bytů, pokud jde o technické specifikace témat a jejich rozdělení (Úř. věst. L 78, 23.3.2017, s. 13).

[19] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2025/2458 ze dne 26. listopadu 2025 o evropských statistikách obyvatelstva a bydlení, kterým se mění nařízení (ES) č. 862/2007 a zrušují nařízení (ES) č. 763/2008 a (EU) č. 1260/2013 (Úř. věst. L, 2025/2458, 12.12.2025).

[20] Stanovisko Evropského výboru regionů – Vymýcení bezdomovectví v Evropské unii – místní a regionální perspektiva (Úř. věst. C 97, 28.2.2022, s. 26).

[21] Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru EESC 2023/01741 k tématu Vytvoření rámce EU pro vnitrostátní strategie pro boj proti bezdomovectví v souladu se zásadou „bydlení jako priorita“.

(18) Společná zpráva o zaměstnanosti 2026[22] uvádí, že členské státy by měly přijmout opatření s cílem podporovat v příslušných případech přístup k cenově dostupnému bydlení, sociálnímu bydlení nebo odpovídající pomoci v oblasti bydlení, předcházet bezdomovectví jako nejextrémnější formě chudoby a řešit je, zabývat se sociálním vyloučením prostřednictvím integrovaných strategických přístupů zaměřených na člověka a na bydlení a podporovat renovaci rezidenčního a sociálního bydlení.

(19) Evropský plán dostupného bydlení[23], který Komise přijala dne 16. prosince 2025, uznává, že některé skupiny jsou neúměrně zasaženy rostoucími náklady na bydlení a omezeným přístupem k sociálním a cenově dostupným domovům a že bezdomovectví je přetrvávající a složitá výzva, kterou je třeba se zabývat s využitím řešení, která se zaměřují primárně na bydlení, jako je přístup „bydlení jako priorita“, a jsou doprovázena integrovanými přístupy k boji proti chudobě a vyloučení.

(20) Vůbec první Strategie EU pro boj proti chudobě, kterou Komise přijala dne 6. května 2026, označuje ceny bydlení za zvláštní výzvu pro osoby postižené nebo ohrožené chudobou a konstatuje, že přístup k cenově dostupnému, udržitelnému a kvalitnímu bydlení je základním předpokladem pro začlenění do společnosti a na trh práce.

(21) Cíle udržitelného rozvoje OSN do roku 2030 č. 1 a 11 vyzývají k ukončení extrémní chudoby, včetně bezdomovectví, na celém světě a k zajištění přístupu k odpovídajícímu, bezpečnému a cenově dostupnému bydlení pro všechny.

(22) Bezdomovectví zůstává v Evropské unii nejextrémnějším a nejviditelnějším projevem chudoby a sociálního vyloučení. Postihuje jednotlivce a rodiny ve všech členských státech a narušuje zásady důstojnosti, rovnosti a sociální spravedlnosti, na nichž je Unie založena. Přes veškeré dosavadní úsilí je bezdomovectví v několika členských státech na vzestupu a odhaduje se, že postihuje více než jeden milion osob[24].

---

[22] Evropská komise: Generální ředitelství pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování, Společná zpráva o zaměstnanosti 2026 – ve znění přijatém Radou pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele dne 9. března 2026, Úřad pro publikace Evropské unie, 2026.

[23] Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů COM/2025/1025 final:Evropský plán dostupného bydlení.

[24] Databáze OECD týkající se cenově dostupného bydlení | OECD.

(23) Vyloučení z bydlení znamená neschopnost jednotlivce nebo domácnosti získat nebo si udržet důstojné a stabilní bydlení, které splňuje základní standardy bezpečnosti, právní jistoty, přístupnosti a cenové dostupnosti. Bezdomovectví je jeho nejviditelnější a nejextrémnější formou a zahrnuje osoby, které přespávají na ulici a v nouzovém a dočasném ubytování pro osoby bez domova. Vyloučení z bydlení je však širší pojem, který zahrnuje i osoby, jež mají střechu nad hlavou, ale žijí v nevyhovujících nebo nejistých podmínkách. O nejisté bydlení se jedná v případě, že osoby čelí hrozbě vystěhování, domácímu násilí nebo mají nestabilní nájemní smlouvy. O nevyhovující bydlení jde v případě, že osoby obývají obydlí horší kvality, v němž chybí základní vybavení (např. vnitřní splachovací toalety nebo umývárny). Tato obydlí mohou být ve velmi špatném stavu, silně přelidněná nebo nepřizpůsobená osobám s dalšími potřebami (např. starším lidem, osobám se zdravotním postižením a osobám s potřebou dlouhodobé péče).

(24) Bydlení je klíčovým sociálním určujícím faktorem zdraví, sociálního začlenění a soudržné společnosti a nedostupnost bydlení, nekvalitní bydlení nebo život v segregovaném rezidenčním prostředí může mít nepříznivý dopad na kvalitu života, včetně duševního a fyzického zdraví, pohody, zaměstnanosti a možností vzdělávání jednotlivců a komunit.

(25) Vyloučení z bydlení a bezdomovectví jsou výsledkem složitého vzájemného působení strukturálních, institucionálních a osobních faktorů. K těm patří chudoba, nezaměstnanost, nedostatek sociálního a cenově dostupného bydlení nebo kvalitní pomoci v oblasti bydlení dobré kvality, diskriminace, špatné duševní a fyzické zdraví, zneužívání návykových látek a domácí násilí.

(26) V Unii v roce 2024 téměř 6 % osob starších 16 let, které v posledních pěti letech hledaly bydlení, uvedlo, že se alespoň jednou cítily diskriminovány. Podíl osob, které se cítily diskriminovány, byl dvakrát vyšší u osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením (10 %) ve srovnání s osobami, které takto ohroženy nebyly (5 %). Přibližně 17 % obyvatel Unie v roce 2024 žilo v přelidněných domácnostech.

(27) Nedostatek sociálního a cenově dostupného bydlení je zásadní překážkou v boji proti vyloučení z bydlení a bezdomovectví. V letech 2013 až 2024 se ceny domů v celé Unii v nominálním vyjádření zvýšily o více než 60 % a rostly rychleji než příjmy domácností, přičemž řada členských států zaznamenala průměrný nárůst cen v nominálním vyjádření až o více než 220 %. Zároveň se průměrné nájemné zvýšilo přibližně o 20 %, přičemž nové nájemní smlouvy jsou obecně výrazně nákladnější než ty starší, zejména v městských a z hlediska cestovního ruchu zajímavých oblastech. Náklady na bydlení, včetně nákladů na vodu, elektřinu, vytápění a chlazení, plyn a další paliva, se v porovnání s průměrem Unie zvýšily v sedmnácti členských státech, přičemž v některých členských státech se zvýšily až o více než 80 % nad průměr EU a v deseti dalších členských státech se snížily.

(28) Nabídka bydlení se potýká s problémy, pokud jde o udržení kroku s rostoucí poptávkou, mimo jiné kvůli vysokým stavebním nákladům, nedostatku inovací, nedostatku kvalifikovaných pracovních sil a nadměrné byrokracii. Konkrétně ceny stavebních prací v Unii mezi lety 2010 a 2024 vzrostly o 56 %, přičemž v některých členských státech došlo k nárůstu o více než 170 %. Počet stavebních povolení pro obytné nemovitosti (počet bytů) klesl v letech 2021 až 2024 o 22 % a stávající bytový fond není plně využíván, neboť přibližně 20 % bytů v celé EU zůstává volných nebo nedostatečně obývaných (včetně sezónních nebo sekundárních obydlí a bytových jednotek pořízených jako investice a nevyužívaných jako hlavní bydliště).

(29) V této souvislosti je klíčovým prvkem pro řešení problému vyloučení z bydlení zvýšení nabídky sociálního a cenově dostupného bydlení. Zejména je zapotřebí dalších investic na podporu výstavby nových bytů, renovací a pokud možno efektivnějšího využití stávajících nedostatečně obývaných a neobývaných bytů, a to i prostřednictvím pobídek k pronájmu nemovitostí v soukromém vlastnictví, změny využití stávajícího fondu budov, např. kancelářských budov. Revize pravidel státní podpory pro služby obecného hospodářského zájmu v rámci Evropského plánu dostupného bydlení a nařízení o přezkumu fondů politiky soudržnosti EU v polovině období[25] přispívají k vytvoření příznivého rámce pro investice do sociálního a cenově dostupného bydlení (do března 2026 členské státy a regiony v rámci přezkumu v polovině období přerozdělily nejméně 3,3 miliardy EUR na cenově dostupné a udržitelné bydlení). Možnosti regulační flexibility v polovině období a možnost vyšší míry spolufinancování ze strany Unie v případě investic do bydlení zůstávají k dispozici pro podporu dalších úprav programování do období 2029–2030.

(30) V souladu se zásadami Nového evropského Bauhausu by měl být přístup k přiměřenému, udržitelnému, cenově dostupnému a kvalitnímu bydlení považován za součást širšího sociálního a územního ekosystému, který podporuje začlenění, komunitní život, mobilitu pracovních cil, přístup ke vzdělávání a odborné přípravě, zdraví, dlouhodobou péči, nezávislý život a sociální soudržnost. Politiky v oblasti bydlení jsou účinnější a vytvářejí přidanou sociální hodnotu, pokud jsou kombinovány s místně orientovanými opatřeními, komunitní infrastrukturou a službami a jsou navrženy tak, aby podporovaly inkluzivní a udržitelné čtvrti, které naplňují potřeby obyvatel.

[25] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2025/1914 ze dne 18. září 2025, kterým se mění nařízení (EU) 2021/1058 a (EU) 2021/1056, pokud jde o zvláštní opatření k řešení strategických výzev v souvislosti s přezkumem v polovině období (Úř. věst L, 2025/1914, 19.9.2025).

(31) K rozšíření nabídky a cenové dostupnosti mohou členské státy v závislosti na vnitrostátních podmínkách využívat různé modely bydlení, včetně sociálního a veřejného bydlení, bydlení s nákladovým nájemným nebo omezeným ziskem, bytových družstev, agentur zprostředkovávajících sociální pronájmy a dalších neziskových modelů nebo modelů ve veřejném zájmu. Tyto modely, často zajišťované organizacemi sociální ekonomiky, mohou přispět k dlouhodobé cenové dostupnosti, snížit riziko vystavení škodlivým spekulacím a pomoci lépe využívat stávající byty, pozemky a investiční zdroje. Inovativní koncepce společného bydlení, včetně mezigeneračního bydlení, komunitního bydlení a sdílení prostor, mohou také pomoci řešit výzvy související se sociální izolací, nízkou obsazeností budov a místní nedostatečnou nabídkou bydlení. Vzájemné učení může pomoci určit úspěšné modely, které jsou již zavedeny v jiných členských státech.

(32) Systémy bydlení se mohou v jednotlivých členských státech lišit. Sociální bydlení má jako nástroj v mnoha členských státech značné přednosti, zatímco v jiných členských státech se využívají alternativní systémy. Kromě toho jsou pojmy, jako je sociální bydlení a cenově dostupné bydlení, v jednotlivých členských státech chápány různě, což odráží vnitrostátní podmínky a institucionální rámce.

(33) Rozšiřování nabídky sociálního a cenově dostupného bydlení vyžaduje stabilní správní a investiční rámce, včetně partnerství veřejného a soukromého sektoru, partnerství veřejného zájmu a nových, rozšířených partnerství veřejného a soukromého sektoru a občanů (zaměřených na integraci potenciálních obyvatel). Důležitá je spolupráce mezi veřejnými orgány, organizacemi sociální ekonomiky, poskytovateli sociálního a cenově dostupného bydlení, soukromými developery, vzdělávacími institucemi, zaměstnavateli, finančními institucemi a dalšími zúčastněnými stranami. Kombinované financování, nájemné založené na nákladech, revolvingové fondy, veřejné záruky, dlouhodobé pronájmy na pozemcích ve veřejném vlastnictví a další mechanismy financování ve veřejném zájmu mohou pomoci mobilizovat tzv. trpělivý kapitál a usnadnit dlouhodobou cenovou dostupnost. Kromě toho mohou členské státy také prosazovat a podporovat inovativní a inkluzivní projekty bydlení vedené zdola nahoru, v nichž budoucí obyvatelé kolektivně plánují a financují svůj projekt bydlení.

(34) Vyloučení z bydlení a bezdomovectví mohou neúměrně postihovat určité skupiny obyvatel, přičemž rozsah a skladba těchto zasažených skupin se výrazně liší v závislosti na celostátních, regionálních a místních podmínkách. Určité osoby a skupiny mohou čelit specifickým a vzájemně se překrývajícím znevýhodněním v přístupu k bydlení a vyššímu riziku vyloučení z bydlení nebo bezdomovectví. Mohou k nim patřit mladí lidé (např. studenti, kteří si nemohou dovolit studentské bydlení nebo k němu nemají přístup, nebo osoby opouštějící institucionální nebo alternativní péči), nezaměstnané osoby, osoby zažívající chudobu pracujících, zranitelné rodiny (včetně rodičů samoživitelů a početnějších rodin s dětmi), oběti genderově-podmíněného násilí a osoby, které takové násilí zažily, starší osoby v nejisté bytové situaci, osoby se zdravotním postižením a osoby s potřebou dlouhodobé péče, Romové, osoby z přistěhovaleckého prostředí, příslušníci rasových nebo etnických menšin a osoby LGBTIQ+.

(35) Mezi nejúčinnější nástroje k ukončení bezdomovectví patří prevence vyloučení z bydlení a prevence bezdomovectví ve spojení s přístupem k přiměřenému a bezpečnému bydlení a komplexním podpůrným službám zaměřeným na člověka, jako jsou integrované sociální služby. Členské státy by měly být vyzvány, aby posílily politiky prevence, které zahrnují univerzální preventivní opatření, předcházející intervence zaměřené na vysoce rizikové skupiny obyvatel, předcházení krizím u osob a domácností, kterým bezprostředně hrozí bezdomovectví, a intervence v nouzové fázi s cílem zajistit včasný přístup k dočasnému ubytování.

(36) Nástroje včasné intervence, jako je mediace týkající se dluhů na nájemném a splátkách hypoték, dluhové poradenství, právní pomoc týkající se práv nájemníků a pronajímatelů, systémy včasného varování a krátkodobá finanční podpora, nejsou ve všech členských státech jednotně dostupné a posílení těchto mechanismů má pro účinnou prevenci vyloučení z bydlení zásadní význam.

(37) Předcházení nuceným vystěhováním[26] a poskytování podpory při stěhování vyžaduje spravedlivý právní rámec pro bezpečnost nájemníků, stabilitu bydlení a práva pronajímatelů. Spolupráce s místními úřady, sociálními službami a možnosti mediace, včetně agentur zprostředkovávajících sociální pronájmy, může snížit riziko bezdomovectví a usnadnit přechody.

[26] „nucené vystěhování“ podle definice Výboru OSN pro hospodářská, sociální a kulturní práva, obecný komentář č. 7 (1997) k tématu „Právo na přiměřené bydlení: nucené vystěhování““ (20.5.1997).

(38) Přístupy zaměřené na bydlení, včetně modelu „bydlení jako priorita“, které kombinují rychlý přístup k dlouhodobému a bezpečnému bydlení s individualizovanými a integrovanými podpůrnými službami, včetně sociální a zdravotní podpory a podpory zaměstnanosti přizpůsobené individuálním potřebám, prokázaly udržitelné pozitivní výsledky při prevenci a omezování vyloučení z bydlení a bezdomovectví a při podpoře sociálního a ekonomického začleňování.

(39) Administrativní požadavky na přístup k pomoci, včetně povinnosti předložit doklad o trvalém pobytu, mohou pro osoby bez domova nebo osoby vyloučené z bydlení vytvářet překážky. Odstranění, případně úprava těchto požadavků může zlepšit využívání dostupné podpory a pomoci řešit základní příčiny vyloučení z bydlení.

(40) Rostoucí náklady na bydlení a omezený přístup k sociálnímu a cenově dostupnému bydlení mohou bránit mobilitě na trhu práce, protože jednotlivci nemusí být schopni stěhovat se do oblastí, kde existují pracovní příležitosti. To může ovlivnit konkurenceschopnost a hospodářský růst. Řešení cenové dostupnosti a přístupnosti bydlení je klíčovou součástí podpory účasti na trhu práce a zajištění efektivního fungování trhů práce.

(41) Rozdíly v definicích, systémech monitorování a metodikách shromažďování údajů používaných v jednotlivých členských státech omezují dostupnost srovnatelných údajů o bezdomovectví na úrovni Unie.

(42) Spolehlivé, relevantní a pravidelně shromažďované údaje a statistické důkazy o vyloučení z bydlení a bezdomovectví mají zásadní význam pro účinnou koncepci politik a jejich monitorování a hodnocení, což pomáhá posuzovat pokrok bez zvyšování administrativní zátěže.

(43) K řešení vyloučení z bydlení a bezdomovectví je zapotřebí meziodvětvová koordinace a víceúrovňová správa zahrnující unijní, celostátní, regionální a místní úroveň spolu s občanskou společností, organizacemi sociální ekonomiky, poskytovateli bydlení a osobami s vlastní zkušeností s bezdomovectvím.

(44) Partnerství s organizacemi, které nabízejí podporu lidem bez domova a lidem, kteří čelí vyloučení z bydlení v širším smyslu, může posílit veřejné úsilí o nabídku služeb, které podporují sociální začlenění a vytvářejí stabilní řešení v oblasti bydlení pro konkrétní cílové skupiny. Organizace sociální ekonomiky mohou poskytováním dalších služeb, například pracovního začleňování, pomoci zajistit přechod do stabilního života.

(45) Účinná opatření k prevenci a omezení vyloučení z bydlení vyžadují přiměřené a stabilní financování, jakož i účinné využívání a koordinaci dostupných unijních, vnitrostátních, regionálních a místních finančních zdrojů v souladu s pravomocemi a rozpočtovými rámci členských států.

(46) „ETHOS“, Evropská typologie bezdomovectví a vyloučení z bydlení, byla vytvořena jako rámec pro lepší pochopení a měření bezdomovectví v Evropě a jako společný „jazyk“ pro nadnárodní výměnu informací o bezdomovectví. ETHOS klasifikuje životní situace, které představují formy bezdomovectví a vyloučení z bydlení, jmenovitě:

– bez střechy (bez jakéhokoli přístřeší, přespávání na ulici),

– bez bytu (s místem k přespání, ale jen dočasně v institucích nebo přístřeší),

– v nejistém bydlení (ohrožení závažným vyloučením z důvodu nejistého nájmu, vystěhování, domácího násilí, dočasného bydlení u rodiny/přátel),

– v nevyhovujícím bydlení (v dočasných nebo nekonvenčních stavbách, v nevhodném bydlení, v extrémně přelidněném bydlení),

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ:

PŘEDMĚT

1. Aniž jsou dotčeny vnitrostátní pravomoci členských států, obsahuje toto doporučení pokyny týkající se boje proti sociálnímu vyloučení, a to především:

   a) podpory členských států při prevenci a řešení vyloučení z bydlení, a zejména bezdomovectví;

   b) podpory navrhování, provádění a zlepšování celostátních, regionálních či místních strategických rámců opírajících se o politiky, které jsou orientované na člověka, zaměřené na bydlení a integrované.

DEFINICE

2. Pro účely tohoto doporučení se rozumí:

   a) „vyloučením z bydlení“ situace, kdy jednotlivci nebo domácnosti nemají přístup k přiměřenému nebo bezpečnému bydlení. Týká se zejména osob bez domova (tj. bez střechy nebo bez bytu) a osob nedobrovolně žijících v nejisté bytové situaci, například v nevyhovujícím nebo nejistém bydlení;

   b) „nouzovým ubytováním“ ubytování, jako jsou noclehárny, jejichž hlavním účelem je řešit naléhavou potřebu přístřeší a přístupu k základnímu vybavení;

   c) „dočasným ubytováním“ časově omezené bydlení, které je poskytováno po dobu hledání dlouhodobého a bezpečného řešení v oblasti bydlení;

   d) „přístupy zaměřenými na bydlení“ modely politiky a poskytování služeb, které upřednostňují zajištění rychlého přístupu k přiměřenému, cenově dostupnému, dlouhodobému a bezpečnému bydlení, v případě potřeby doplněného o integrované, na člověka zaměřené podpůrné služby pro stabilitu bydlení a sociální začlenění, jako je přístup „bydlení jako priorita“.

PRŮŘEZOVÁ DOPORUČENÍ

3. Členským státům se doporučuje:

a) přijmout, revidovat nebo navázat na celostátní a regionální strategické rámce pro boj proti vyloučení z bydlení a bezdomovectví na základě integrovaných politik orientovaných na člověka a zaměřených na bydlení v souladu s tímto doporučením s cílem posílit úsilí o ukončení bezdomovectví v Evropské unii. Mělo by se tak stát za účasti regionálních a místních orgánů a dalších relevantních partnerů a při respektování dělby pravomocí v rámci členských států;

b) definovat, a to s ohledem na vnitrostátní souvislosti, nejisté situace v oblasti bydlení, zejména při zohlednění rizika chudoby nebo sociálního vyloučení;

c) vypracovat přizpůsobená opatření k boji proti vyloučení z bydlení a bezdomovectví a přijmout přístup zaměřený na člověka a na bydlení, vycházející v příslušných případech ze zásady „bydlení jako priorita“ a ze zásad Nového evropského Bauhausu, včetně participativního a inkluzivního designu zohledňujícího konkrétní místo, s poskytováním integrovaných služeb, jako je sociální pomoc, zdravotní péče, dlouhodobá péče a aktivace na trhu práce, v kombinaci s podporou bydlení;

d) stanovit relevantní, časově omezené, dosažitelné a měřitelné cíle v souladu s Lisabonským prohlášením, včetně těchto:

i) aby bylo každé osobě přespávající na ulici (osoby v „primárním bezdomovectví“[27], které přespávají na ulici, aniž by vyhledaly přístřeší v obytném prostoru) nabídnuto nouzové ubytování;

[27] Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/543 ze dne 22. března 2017, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008 o sčítání lidu, domů a bytů, pokud jde o technické specifikace témat a jejich rozdělení (Úř. věst L 78, 23.3.2017, s. 13).

ii) aby osoby žijící v nouzovém nebo dočasném ubytování (osoby v „sekundárním bezdomovectví“) nebo osoby propuštěné z nějakého zařízení obdržely účinnou podporu, která jim umožní co nejdříve získat přístup k dlouhodobému a bezpečnému řešení v oblasti bydlení.

URČENÍ OSOB, KTERÉ JSOU VYLOUČENY Z BYDLENÍ NEBO JIM TOTO VYLOUČENÍ HROZÍ

4. Členským státům se doporučuje:

a) posílit shromažďování údajů a stálé monitorovací mechanismy zaměřené na obtížně dosažitelné skupiny, včetně osob bez domova, a bez nadměrné administrativní zátěže získávat pravidelné, komplexní a srovnatelné údaje obsahující, pokud je to možné a bez nepřiměřené zátěže a nákladů pro členské státy, členěné statistiky týkající se vyloučení z bydlení a bezdomovectví na celostátní, regionální a místní úrovni, a to při dodržování pravidel ochrany údajů a pokud možno s využitím stávajících zdrojů údajů;

b) sjednotit kritéria pro určení osob, které jsou vyloučeny z bydlení nebo jim toto vyloučení hrozí, napříč příslušnými službami, jako jsou sociální služby, služby zaměstnanosti, služby v oblasti vzdělávání, spravedlnosti a ochrany dětí, a vybudovat rychlou, účinnou a včasnou výměnu informací mezi těmito službami;

c) zvážit vytvoření nebo zlepšení systémů včasného varování, které umožní identifikovat domácnosti ohrožené vyloučením z bydlení a zajistí jim včasnou terénní a preventivní podporu; vyčíslit a posoudit potřeby v oblasti bydlení u osob bez domova a osob v nejisté bytové situaci; vyvinout konkrétně přizpůsobené strategie identifikace pro osoby, které jsou často skryty nebo nedostatečně podchyceny.

PREVENCE VYLOUČENÍ Z BYDLENÍ

5. Členským státům se doporučuje:

a) ve strategických rámcích podporovat osoby ohrožené vyloučením z bydlení, aby si udržely přiměřené bydlení, a to prostřednictvím cílených opatření, jako je poradenství v oblasti dluhů a bydlení, systémů včasného varování, mimořádné pomoci týkající se nájemného, mediace a dalších zmírňujících opatření, jako je řešení problematiky energetické chudoby. Zajistit dostupnost, přístupnost a přiměřená opatření v oblasti přizpůsobeného bydlení pro osoby se zdravotním postižením nebo s potřebou dlouhodobé péče a zároveň zabránit nepřiměřené zátěži při výstavbě a renovacích;

b) zajistit včasný a účinný přístup k informacím o dostupných opatřeních v oblasti podpory bydlení, sociální podpory a podpory příjmu, jakož i pomoci v oblasti bezdomovectví, a to zejména pro osoby ohrožené vyloučením z bydlení, mimo jiné prostřednictvím poskytování informací v přístupných formátech, a zvážit provádění terénní činnosti s cílem snížit počet případů neuplatnění nároků;

c) pravidelně monitorovat a v případě potřeby posuzovat přiměřenost podpory příjmu, včetně příspěvků na bydlení, a to ve vztahu k nákladům na bydlení, například s využitím mechanismů úprav reagujících na vývoj nákladů. Při posuzování přiměřenosti je nezbytné vzít v úvahu nutnost vyvarovat se pastí chudoby;

d) v příslušných případech zavést mechanismy pro předcházení vystěhování, a to prostřednictvím včasných a systematických zásahů sociálních služeb, příslušných justičních orgánů a dalších souvisejících služeb. Tato opatření mohou zahrnovat intenzivní podporu osob ohrožených vystěhováním při správě dluhů na nájemném a v případě, že vystěhování nelze zabránit, aktivní pomoc při hledání alternativního řešení v oblasti opětovného zajištění bydlení přizpůsobeného potřebám dotčené osoby nebo domácnosti;

e) posílit preventivní opatření a záruky v souvislosti s nuceným a svévolným vystěhováním, zejména v případě rodin s dětmi, se zvláštním důrazem na domácnosti rodičů samoživitelů. Členské státy by měly zajistit transparentní a včasné postupy, které budou dodržovat proporcionalitu, právo na spravedlivý proces a účinnou právní ochranu a zároveň respektovat práva pronajímatelů;

f) zajistit, aby žádnému dítěti nechybělo přiměřené bydlení, a v případě potřeby zaručit včasné a vhodné náhradní ubytování, a to při zachování celistvosti rodiny v nejlepším zájmu dítěte;

g) zajistit, aby žádné dítě ani mladý dospělý neopustili institucionální nebo náhradní rodinnou péči bez zajištění přiměřeného bydlení, komplexních podpůrných služeb včetně finanční podpory a přípravných programů, které by jim pomohly při přechodu z péče;

h) zavést včasné preventivní poradenství ve vzdělávacích zařízeních, případně na základě stávajících poradenských služeb v oblasti vzdělávání, jakož i na pracovištích nebo v zařízeních pro mládež, které pomůže odhalovat situace nouze a předcházet předčasnému ukončování školní docházky, usnadní vhodné doporučení k příslušným službám a zabrání vyloučení dětí a mladých lidí z bydlení;

i) zpřístupnit poradenství a sociální podporu pro starší osoby a osoby se zdravotním postižením, aby se zabránilo jejich vyloučení z bydlení;

j) zajistit rovné zacházení s osobami ohroženými diskriminací v přístupu k přiměřenému bydlení a základním službám, a to bez ohledu na druh bydlení;

k) poskytovat včasnou a individualizovanou podporu při zajištění dlouhodobého bydlení osobám opouštějícím instituce, jako jsou věznice, nemocnice, pobytová střediska pro žadatele o mezinárodní ochranu a pečovatelská zařízení. To se týká i osob s významnými potřebami v oblasti duševního zdraví, zneužívání návykových látek nebo dlouhodobé péče. Za tímto účelem by členské státy mohly podporovat meziodvětvové propouštěcí protokoly, do nichž by byly zapojeny příslušné veřejné orgány a relevantní poskytovatelé služeb, a posílená podpůrná opatření zaměřená na předcházení jakémukoli narušení způsobů péče.

PODPORA OSOB BEZ DOMOVA

6. Aby se zkrátila doba, po kterou osoby žijí bez domova nebo jsou závislé na nouzovém či dočasném ubytování, doporučuje se členským státům poskytovat integrovanou a přístupnou podporu zaměřenou na člověka prostřednictvím:

a) přístupných a inkluzivních systémů podpory, včetně například individuálního posouzení potřeb, plánů individuálně uzpůsobené podpory, specifických podpůrných funkcí (jako jsou manažeři případů a poradci v oblasti bydlení) a řízení případů pro nejsložitější situace; terénních a komunitních multioborových týmů zahrnujících odborníky v oblasti zdravotnictví a péče, sociální pracovníky a potravinové banky. Terénní týmy by rovněž mohly poskytovat informace a poradenství s cílem pomoci s přístupem k právům, základním službám, registraci obyvatel a dokumentaci, vzdělávání a integraci na trh práce;

b) zajištění toho, aby veškerá opatření veřejného pořádku týkající se veřejných prostor respektovala důstojnost a základní práva osob bez domova;

c) standardů zajišťujících jednotné a vysoce kvalitní podpůrné služby, včetně zvláštní podpory pro děti;

d) přístupu založeného na jednotném kontaktním místě s včasným a zjednodušeným doporučováním k příslušným subjektům sociálního zabezpečení, se sociální pomocí a nízkoprahovými sociálními a zdravotními službami;

e) podpůrných systémů, které v nejlepším zájmu dítěte pomáhají předcházet zbytečnému rozdělování rodin a zajišťují, aby žádné dítě nezůstalo bez střechy nebo v nouzovém přístřeší, dočasném ubytování či jiných formách života bez bytu;

f) aktivní podpory zaměstnanosti, a to i usnadněním registrace na úřadech práce, a vypracováním individualizovaných cest k zaměstnání, sociální podpory, podpory udržení zaměstnání a podpory zaměstnavatelů;

g) zajištění toho, aby byly osoby bez domova informovány o svých právech podle právních předpisů Unie[28] otevřít si a používat platební účet se základními prvky u úvěrových institucí nacházejících se na území daného členského státu, a to bez ohledu na to, zda mají tyto osoby trvalé bydliště;

h) rozšíření přístupu ke stabilním řešením v oblasti bydlení pro osoby bez domova, včetně rodin s dětmi, prostřednictvím spolupráce s veřejnými a soukromými poskytovateli bydlení, agenturami zprostředkovávajícími sociální pronájmy a inkluzivními mechanismy přidělování a prostřednictvím modelů spolupráce a komunitních modelů ve spojení s vhodnými podpůrnými službami a podporou koordinace mezi komunitními organizacemi a agenturami veřejných služeb s cílem zabránit přerušení podpor v okamžiku, kdy je zajištěno bydlení;

i) zajištění toho, aby nouzové a dočasné ubytování, včetně genderově segregovaného ubytování, bylo dostupné, bezpečné, přístupné a aby poskytovalo přiměřenou podporu a zajišťovalo uspokojení potřeb všech osob bez domova, včetně rodin s dětmi a obětí domácího a sexuálního násilí, a to při současné podpoře přechodu těchto osob do stabilního bydlení;

j) uznání a podpory úlohy osob s vlastní zkušeností s bezdomovectvím při zlepšování důvěry, přístupu a účinnosti opatření podpůrných služeb, jakož i opatření usnadňujících přístup k sociálnímu začlenění a bydlení;

k) opatření k prevenci a řešení stigmatizace a diskriminačních praktik v přístupu k bydlení, jako jsou transparentní kritéria pro pořadníky týkající se sociálního bydlení, školení pro odborníky v oblasti bydlení zaměřená na potlačování předsudků a podpůrné služby pro nájemníky, kteří čelí diskriminaci;

---

[28] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/92/EU ze dne 23. července 2014 o porovnatelnosti poplatků souvisejících s platebními účty, změně platebního účtu a přístupu k platebním účtům se základními prvky (Úř. věst. L 257, 28.8.2014, s. 214).

l) posílení terénních služeb sociální podpory a koordinace mezi komunitními a veřejnými službami pro osoby žijící v neoficiálních osadách s cílem zlepšit přístup ke stabilnímu a bezpečnému bydlení.

PŘÍSTUP K PŘIMĚŘENÝM A BEZPEČNÝM ŘEŠENÍM V OBLASTI BYDLENÍ

7. Členským státům se doporučuje, aby v reakci na demografické potřeby, místní nedostatek a územní rozdíly navýšily nabídku sociálního a cenově dostupného bydlení, a to zejména:

a) prosazováním podmínek dlouhodobých pronájmů pro soukromé pronajímatele a nájemce prostřednictvím:

– zajištění právního rámce, který usnadní bezpečné a dobře fungující využívání dlouhodobých nájemních smluv,

– ve vhodných případech poskytnutí možnosti cíleného využívání přiměřených finančních pobídek pro pronajímatele, aby nabízeli dlouhodobá řešení v oblasti cenově dostupného a bezpečného bydlení, zejména pro rodiny s dětmi a mladé lidi,

– zlepšení právní jasnosti a efektivnosti příslušných postupů vystěhování a

– vyvažování dlouhodobého nájemního fondu využívaného pro účely krátkodobých pronájmů, je-li to řádně odůvodněno;

b) zajištěním toho, aby opatření v oblasti renovací, energetické účinnosti a obnovy čtvrtí zahrnovala sociální záruky, které zabrání vysídlování;

c) pobídkami pro veřejné i soukromé investice do nové výstavby, renovací nebo změn využití stávajících budov s cílem rozšířit bytový fond sociálního a cenově dostupného bydlení;

d) umožněním a podporou modelů bydlení orientovaných na cenovou dostupnost, včetně sociálního a veřejného bydlení, bytových družstev, bytových družstev s omezeným ziskem, komunitních pozemkových trustů, jakož i agentur zprostředkovávajících sociální pronájmy a jiných přístupů s omezeným ziskem nebo neziskových přístupů;

e) podporou a rozšiřováním inovativních konceptů společného bydlení, jako jsou sdílené obytné prostory, klastrové bydlení, komunitní bydlení a mezigenerační bydlení, včetně případného sdíleného zázemí a podpůrných služeb; a usnadněním modelů dočasného a přechodného bydlení pro studenty a mladé lidi, například zprostředkováním kontaktu studentů s obyvateli nedostatečně využívaných obydlí;

f) zvážením možností zlepšení celostátních, regionálních a místních plánovacích a povolovacích postupů pro rychlejší výstavbu bytů, aniž by byly ohroženy normy udržitelnosti či kvalita bydlení, při současném prosazování sociálního začlenění a územní soudržnosti, a snížením administrativních překážek ovlivňujících poskytovatele stavebních služeb za účelem podpory včasného dodání nového sociálního a cenově dostupného bydlení v potřebných případech, například prostřednictvím využívání a mobilizace veřejných pozemků, při zajištění dobrého propojení se základními socioekonomickými službami a aktivitami;

g) zvýšením efektivního využívání stávajícího bytového fondu, zejména usnadněním změny účelu, renovace a opětovného využití stávajících budov a mobilizací volných bytů a nemovitostí ve veřejném vlastnictví, při co největším omezení zbytečných demolic, a současně také podporou opatření zaměřených na snížení přeplněnosti a zlepšení kvality bydlení;

h) zlepšením dostupnosti a přístupu k přístřeší a přechodnému bydlení, nežli je k dispozici dlouhodobé a stabilní řešení v oblasti bydlení;

i) zohledněním dopadů klimatických jevů na nabídku bydlení, a to i v nejvzdálenějších regionech;

j) vyčleněním určitého podílu nové bytové výstavby na sociální a cenově dostupné bydlení, při zohlednění místních potřeb v oblasti bydlení.

8. V rámci doplnění úsilí o zvýšení nabídky bydlení se členským státům doporučuje, aby ve svých vnitrostátních strategiích zavedly odpovídající, předvídatelné a udržitelné rámce financování a investic. Členským státům se rovněž doporučuje, aby plně využívaly dostupné finanční prostředky a finanční nástroje EU, včetně připravované celoevropské investiční platformy pro cenově dostupné a udržitelné bydlení, která byla oznámena v Evropském plánu dostupného bydlení[29]. Tato opatření mohou pomoci optimalizovat využívání vnitrostátních a unijních zdrojů a rozšířit dlouhodobá, inkluzivní a cenově dostupná řešení v oblasti bydlení, mimo jiné prostřednictvím:

a) sladění a koordinace zdrojů napříč politikami v oblastech bydlení, sociálního začleňování, zaměstnanosti, vzdělávání, zdravotnictví, dlouhodobé péče, obnovy měst a renovace s cílem zvýšit soudržnost a dopad politik;

b) zajištění toho, aby veřejně podporovaná opatření v příslušných případech zahrnovala jasné podmínky týkající se cenové dostupnosti, přístupnosti, udržitelnosti a inkluzivního přidělování bydlení a propojení s komunitními službami;

c) zavádění inovativních modelů financování, jako jsou revolvingové fondy, impaktové investiční fondy, kombinované financování a veřejné záruky, mimo jiné modely nájemného založené na nákladech a požadavky na reinvestice, a to s cílem podpořit dlouhodobou cenovou dostupnost nabídky bydlení a mobilizovat veřejný i soukromý kapitál pro cenově dostupné a sociální bydlení;

d) odrazování od škodlivého spekulativního chování na trhu s bydlením, například vytvořením účinných daňových politik a zlepšením transparentnosti trhu;

e) podpory rozvoje projektů a technické pomoci pro místní a regionální orgány, organizace sociální ekonomiky a poskytovatele bydlení s omezeným ziskem nebo neziskové poskytovatele bydlení;

[29] Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů COM/2025/1025 final: Evropský plán dostupného bydlení.

f) podpory partnerství veřejného a soukromého sektoru, včetně partnerství s místními orgány, institucemi vysokoškolského vzdělávání a odborné přípravy, zaměstnavateli, poskytovateli bydlení a organizacemi sociální ekonomiky, za účelem poskytování sociálního a cenově dostupného bydlení, včetně projektů bydlení pro studenty, stážisty, učně a bydlení se smíšeným využitím;

g) zvýšení investic na podporu výstavby a renovace cenově dostupného a sociálního bydlení, mimo jiné s využitím finančních nástrojů a kombinovaného financování v rámci stávající politiky soudržnosti, při současném využití flexibility, kterou nabízí přezkum v polovině období[30], k přerozdělení finančních prostředků EU na cenově dostupné bydlení, a využití revidovaných pravidel státní podpory pro služby obecného hospodářského zájmu[31], která obsahují zvláštní kategorie pro sociální i cenově dostupné bydlení.

9. Členským státům se doporučuje, aby podporovaly osoby vyloučené z bydlení v přístupu ke stabilnímu bydlení a udržení tohoto bydlení prostřednictvím:

a) podpory přístupu k dlouhodobému a bezpečnému bydlení v souladu s přístupem zaměřeným na bydlení, například modelu „bydlení jako priorita“, trvalého financování a meziodvětvové koordinace opatření;

b) zavedení odpovídajících a vhodných integrovaných podpůrných služeb, které se zabývají nejen přechodem k přiměřenému a bezpečnému bydlení, ale také udržením tohoto bydlení. Tyto služby by mohly zahrnovat například podporu při hledání bydlení, prohlubování dovedností a změnu kvalifikace a podporu při přístupu k zaměstnání a jeho udržení, finanční a právní pomoc, přípravu v oblasti životních dovedností a následnou podporu s cílem zabránit tomu, aby se osoby znovu ocitly v situaci vyloučení z bydlení;

---

[30] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2025/1914 ze dne 18. září 2025, kterým se mění nařízení (EU) 2021/1058 a (EU) 2021/1056, pokud jde o zvláštní opatření k řešení strategických výzev v souvislosti s přezkumem v polovině období (Úř. věst. L, 2025/1914, 19.9.2025).

[31] Rozhodnutí Komise (EU) 2025/2630 ze dne 16. prosince 2025 o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu a o zrušení rozhodnutí 2012/21/EU (Úř. věst. L, 2025/2630, 19.12.2025).

c) zvýšení dostupnosti přiměřených řešení v oblasti bydlení pro osoby vyloučené z bydlení, zejména pro rodiče s dětmi, a zajištění toho, aby byly tyto osoby zohledňovány a upřednostňovány v mechanismech přidělování sociálního bydlení;

d) podpory přístupu k přiměřené finanční podpoře, jako jsou záruky na nájemné, půjčky s nízkým úrokem a příspěvky na bydlení, spolu s dostupností informací ohledně možností získání této podpory a potřebné finanční gramotnosti.

10. Členským státům se doporučuje, aby zavedly cílená opatření na podporu mladých lidí s nízkými příjmy, včetně studentů, kteří čelí vyloučení z bydlení, které může být překážkou přístupu k vysokoškolskému vzdělávání, odbornému vzdělávání a přípravě a rovněž stážím nebo učňovským programům a dokončení tohoto vzdělávání. Tato opatření by mohla zahrnovat:

a) vytváření a využívání účinných sítí mezi službami sociální péče pro mládež a obecnými službami sociální péče s cílem pomoci mladým lidem nalézt přiměřená řešení v oblasti bydlení, která odpovídají jejich potřebám týkajícím se rodiny, vzdělávání a zaměstnání;

b) zvýšení nabídky cenově dostupného studentského bydlení v blízkosti zařízení pro vzdělávání a odbornou přípravu, a to i pro studenty na pobytech v rámci studijní mobility nebo na stážích v zahraničí;

c) poskytování přístupného poradenství a praktické podpory pro jednotlivce ve věci práv nájemníků a správních postupů, a to i prostřednictvím poradenských center ve vzdělávacích institucích;

d) zajištění daňových a finančních opatření, mimo jiné půjček s nízkými úroky na pomoc studentům a mladým lidem s omezenými finančními prostředky při zajištění bydlení;

e) přijetí cílených opatření ke zlepšení přístupu k přiměřenému a cenově dostupnému bydlení pro mladé lidi, kterým hrozí vyloučení z bydlení a kteří žijí ve venkovských, odlehlých a znevýhodněných oblastech.

11. Členským státům se doporučuje, aby ve svých vnitrostátních strategických rámcích propojily politiky zaměřené na člověka s politikami zaměřenými na místo (jako je územní plánování a obnova, místní hospodářský rozvoj a dopravní politika), aby se zabránilo nesouladu mezi pracovními příležitostmi a cenově dostupným bydlením, zejména v oblastech, kde existují neobsazená volná pracovní místa.

12. Členským státům se doporučuje přijmout opatření na podporu úprav bydlení pro osoby se zdravotním postižením nebo starší osoby s potřebou dlouhodobé péče, zejména ty, jež jsou ohroženy chudobou. To by jim mělo umožnit život ve vlastním domově po co nejdelší dobu a zabránit vyloučení z bydlení. Tato opatření by měla být navržena tak, aby nedocházelo k neúměrnému zatížení při výstavbě a renovaci. Taková opatření podporují nezávislý život a začlenění do společnosti a zabraňují vytváření segregovaných životních podmínek.

MONITOROVÁNÍ, HODNOCENÍ A ŘÍZENÍ

13. Členským státům se doporučuje:

a) zavést cílené a přiměřené mechanismy monitorování a hodnocení založené na ukazatelích výsledků, aby mohly posoudit účinnost svých strategií boje proti vyloučení z bydlení a proti bezdomovectví a v případě potřeby provést úpravy politik, aniž by se zvýšila administrativní zátěž;

b) každých pět let podávat Komisi zprávy o výsledcích svých vnitrostátních činností v oblasti monitorování a o pokroku dosaženém při provádění tohoto doporučení, pokud možno s využitím stávajících mechanismů podávání zpráv;

c) zajistit účinnou víceúrovňovou správu a koordinaci mezi celostátními, regionálními a místními orgány a spolupráci s příslušnými zúčastněnými stranami, včetně univerzit, poskytovatelů odborného vzdělávání a přípravy, místních zaměstnavatelů, organizací občanské společnosti a sociální ekonomiky a poskytovatelů bydlení;

d) zjednodušit právní a správní rámce s cílem snížit administrativní zátěž a zajistit včasný a zjednodušený přístup k bydlení a k souvisejícím sociálním, zdravotním, vzdělávacím a komunitním podpůrným službám a službám zaměstnanosti;

e) posílit kapacitu a kvalitu služeb určených na podporu osob vyloučených z bydlení, mimo jiné prostřednictvím školení, jasného rozdělení odpovědností a odpovídajících zdrojů pro pracovníky, kteří tyto služby poskytují;

f) při navrhování, provádění a hodnocení politik zaměřených na prevenci a snižování vyloučení z bydlení a bezdomovectví zajistit smysluplné zapojení osob s vlastní zkušeností s vyloučením z bydlení a bezdomovectvím, organizací občanské společnosti a organizací sociální ekonomiky, zejména na místní úrovni;

g) pokračovat ve spolupráci s ostatními členskými státy, jakož i se soukromými a veřejnými zúčastněnými stranami na různých úrovních s cílem podpořit sdílení znalostí, prosazovat vzájemné učení, důsledné poskytování služeb, výměnu osvědčených postupů, účinnou tvorbu a provádění politik v oblasti vyloučení z bydlení;

h) aktivně přispívat k činnosti Evropské platformy pro boj proti bezdomovectví jakožto klíčovému fóru pro koordinaci, výměnu a spolupráci mezi členskými státy, regionálními a místními orgány, Evropskou komisí, Evropským parlamentem, Evropským výborem regionů, Evropským hospodářským a sociálním výborem a dalšími příslušnými zúčastněnými stranami, zejména prostřednictvím sdílení znalostí, budování důkazní základny, koordinace politik, vzájemného učení a usnadňování přístupu k financování a v součinnosti s činností Výboru pro sociální ochranu a oblastmi činnosti Evropské aliance pro bydlení;

i) podporovat zapojení sociálních partnerů a organizací občanské společnosti, které hrají klíčovou roli v boji proti vyloučení z bydlení, aby se zajistilo, že politiky EU budou odrážet reálnou situaci v praxi, a to i prostřednictvím zapojení osob, které mají vlastní zkušenost s vyloučením z bydlení.

14. Rada vítá záměr Komise:

a) usnadňovat a podporovat činnost Evropské platformy pro boj proti bezdomovectví:

i) při vypracovávání víceletých pracovních programů na podporu členských států při provádění opatření stanovených v tomto doporučení;

ii) s cílem nadále provádět činnosti vzájemného učení;

b) přezkoumat pokrok dosažený při provádění tohoto doporučení a podat Radě zprávu pět let po jeho přijetí na základě zpráv členských států;

c) posílit úsilí v oblasti zvyšování povědomí a komunikace a zintenzivnit šíření výsledků a příkladů osvědčených postupů, včetně využívání finančních prostředků EU k řešení problematiky vyloučení z bydlení, a to na úrovni Unie a mezi členskými státy a příslušnými zúčastněnými stranami.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně